

**Prema području Evropskog visokog obrazovanja
Kominike sastanka Evropskih ministara zaduženih za visoko obrazovanje u
Pragu 19. maja 2001.**

Dvije godine poslije potpisivanja Bolonjske Deklaracije i tri godine poslije Sorbonske Deklaracije, evropski ministri zaduženi za visoko obrazovanje, njih 32, sreli su se u Pragu, u cilju izvještavanja o postignutom progresu i da se postave pravci i prioriteti za dolazeće godine ovog procesa. Ministri su ponovo iskazali privrženost cilju uspostavljanja područja Evropskog visokog obrazovanja do 2010. godine. Izbor Praga za održavanje sastanka, je simbol njihove volje da uključe cijelu Evropu u proces širenja Evropske Unije.

Ministri su podržali izvještaj ' Unapređivanje Bolonjskog procesa ' sastavljen od radne grupe i složili se da su ciljevi postavljeni u Bolonjskoj Deklaraciji široko prihvatljivi i korišćeni kao osnova za razvijanje visokog obrazovanja ,od većine potpisnika,kao i univerziteta i drugih institucija visokog obrazovanja. Ministri su se složili da naponi za promovisanje mobilnosti moraju biti nastavljeni, da bi omogućili studentima, nastavnicima, istraživačima i administrativnom osoblju da imaju koristi od bogatstva područja Evropskog visokog obrazovanja, uključujući demokratske vrijednosti, različitost kultura i jezika i različitost sistema visokog obrazovanja.

Ministri su se osvrnuli na Konvenciju institucija Evropskog visokog obrazovanja održane u Salamanki od 29-30. marta, i cijenili su aktivno uključivanje Asocijacije evropskih univerziteta (EUA) i Nacionalnih studenskih unija u Evropi (ESIB) u Bolonjski proces. Dalje su pohvaljene i zabilježene mnoge druge inicijative koje će voditi proces. Ministri su takođe zabilježili konstruktivnu pomoć Evropske Komisije.

Ministri su zapazili da su preporučene aktivnosti u Deklaraciji koja se tiče strukture stepena, intenzivno i široko odrađeni u većini zemalja. Oni su posebno cijenili kako napreduje rad na osiguravanju kvaliteta. Ministri su priznali potrebu da sarađuju oko izazova koji se odnose na transnacionalno obrazovanje. Oni takođe priznaju potrebu perspektive doživotnog učenja u obrazovanju.

Dalje akcije koje prate šest ciljeva Bolonjskog procesa

Kako je naznačeno i u Bolonjskoj Deklaraciji, ministri su potvrdili da je građenje područja Evropskog visokog obrazovanja, uslov za poboljšavanje privlačnosti i kompetitvnosti institucija visokog obrazovanja u Evropi. Oni su podržali ideju da bi visoko obrazovanje trebalo biti posmatrano kao javno dobro i da jeste i da će ubuduće ostati državna odgovornost (propisi, itd...), i da su studenti punopravni članovi zajednice visokog obrazovanja. Sa te tačke gledišta Ministri su komentarisali dalji proces na sljedeći način:

Prihvatanje sistema lako čitljivih i upoređujućih stepena

Ministri su posebno ohrabрили univerzitete i druge institucije visokog obrazovanja da u potpunosti iskoriste postojeće nacionalno zakonodavstvo i Evropsko oruđe, sa ciljem olakšavanja akademskog i profesionalnog priznavanja jedinica u vezi kurseva, stepeni i drugih priznanja, tako da građani mogu efikasno koristiti njihove kvalifikacije, kompetencije i vještine u cijelom području Evropskog visokog obrazovanja. Ministri su tražili od postojećih organizacija i mreža kakve su NARIC i ENIC da promovišu, na institucionalnom, nacionalnom i Evropskom nivou, jednostavno, efikasno i fer priznanje, koje se reflektuje na podvučenoj raznolikosti kvalifikacija.

Prihvatanje sistema koji je esencijalno baziran na dva glavna ciklusa

Ministri su zapazili sa satisfakcijom, da je cilj za strukturu stepena koji je zasnovan na dva glavna ciklusa, koji artikulišu visoko obrazovanje na dodiplomskim i diplomskim studijama, prodiskutovan. Neke zemlje su već prihvatile ovu strukturu i nekoliko drugih ga razmatraju sa velikim interesom. Važno je napomenuti, da se u mnogim zemljama diplomski i magistarski stepeni, ili komparativna dva ciklusna stepena, mogu dobiti na univerzitetima, kao i na drugim institucijama visokog obrazovanja. Programi koji vode prema stepenu mogu, i zaista bi trebali, imati različite orijentacije i različite profile u cilju prilagođavanja različitosti individualnih, akademskih i tržišnih potreba kako je zaključeno Helsinškim seminarom o diplomskom nivou stepena (februar 2001. god.).

Uspostavljanje sistema kredita

Ministri su naglasili da je za veću fleksibilnost u učenju i procese kvalifikacije, potrebno usvajanje zajedničkih kriterijuma za kvalifikacije, pomognutih kreditnim sistemom kakav je ECTS, ili nekim koji je kompatibilan njemu, obezbjeđujući prolaznost i akumulaciju funkcija. Zajedno sa međusobno priznatim sistemima osiguravanja kvaliteta, ovakvi aranžmani će pomoći studentskom pristupu evropskom tržištu rada i povećaće kompatibilnost, privlačnost i kompetitivnost evropskog visokog obrazovanja. Opšta upotreba ovakvog kreditnog sistema i dopune diplome, ubrzaće progres u ovom pravcu.

Promocija mobilnosti

Ministri su istakli da je cilj poboljšavanja mobilnosti studenata, nastavnika, istraživača i administrativnog osoblja, kako je napisano u Bolonjskoj Deklaraciji, od najveće važnosti. Zbog toga, oni su potvrdili njihov stav da nastavljaju sa uklanjanjem svih prepreka za slobodno kretanje studenata, nastavnika, istraživača i administrativnog osoblja i naglasili društvenu dimenziju mobilnosti. Oni su notirali mogućnosti za mobilnost, koje nude programi Evropske Zajednice i progres ostvaren na tom polju, npr. u sprovođenju Akcionog plana za mobilnost, odobrenog od strane Evropskog Savjeta u Nici 2000. godine.

Promocija evropske saradnje u osiguravanju kvaliteta

Ministri su priznali vitalnu ulogu koju sistemi za osiguranje kvaliteta imaju u osiguravanju visokokvalitetnih standarda i koji olakšavaju komparabilnost kvalifikacija u cijeloj Evropi. Oni su, takođe, ohrabрили bližu saradnju između mreža za priznavanje i osiguravanje kvaliteta. Naglasili su potrebu bliske evropske saradnje i međusobnog povjerenja u prihvatanju nacionalnih sistema osiguravanja kvaliteta. Zatim su ohrabрили univerzitete i druge institucije visokog obrazovanja da šire primjene najbolje prakse i da urade scenarija za međusobno prihvatanje evaluacije i mehanizama za akreditaciju/sertifikaciju. Ministri su pozvali univerzitete i druge institucije visokog obrazovanja, nacionalne agencije i Evropsku mrežu osiguravanja kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA), u saradnji sa odgovarajućim tijelima iz zemalja koje nisu članovi ENQA, da sarađuju prilikom uspostavljanja zajedničkog okvira referenci i da šire najbolju praksu.

Promocija evropskih dimenzija u visokom obrazovanju

U cilju ojačavanja važnosti evropskih dimenzija visokog obrazovanja i zapošljavanja diplomiranih, ministri su pozvali sektor visokog obrazovanja da poveća razvijanje modula, kurseva i kurikuluma na svim nivoima, sa 'Evropskim' sadržajem, orijentacijom ili organizacijom. Ovo se naročito tiče modula, kurseva i stepenovanih kurikuluma koji se nude u partnerstvu od strane institucija iz različitih zemalja i koji vode u priznati zajednički stepen.

Dalje, ministri su naglasili sljedeće tačke:

Doživotno učenje

Doživotno učenje je esencijalni element evropskog područja visokog obrazovanja. U budućoj Evropi, građenoj na znanju zasnovanom na društvu i ekonomiji, strategije doživotnog učenja su potrebne u cilju suočavanja sa izazovima kompetitivnosti i korišćenja novih tehnologija, kao i poboljšavanja društvene kohezije, jednakih mogućnosti i kvaliteta života.

Institucije visokog obrazovanja i studenti

Ministri su naglasili da je uključivanje univerziteta i drugih institucija visokog obrazovanja i studenata kao kompetentnih, aktivnih i konstruktivnih partnera u uspostavljanju i oblikovanju evropskog područja visokog obrazovanja, potrebno i dobrodošlo. Institucije su demonstrirale važnost kreiranja kompatibilnog i efikasnog, različitog i prilagodljivog evropskog područja visokog obrazovanja. Ministri su, takođe, ukazali da je kvalitet osnovni uslov za povjerenje, relevantnost, mobilnost, kompatibilnost i privlačnost evropskog područja visokog obrazovanja. Ministri su izrazili njihovu zahvalnost doprinosima ka razvijanju programa studiranja koji kombinuju akademski kvalitet sa relevantnošću prema stalnom zapošljavanju i pozvali za nastavljane proaktivne uloge institucija visokog obrazovanja.

Ministri su potvrdili da bi studenti trebali učestvovati i uticati na organizaciju i sadržaj obrazovanja na univerzitetima i drugim institucijama visokog obrazovanja. Ministri su, takođe, reafirmisali potrebu uzimanja u obzir društvene dimenzije Bolonjskog procesa.

Promovisanje privlačnosti evropskog područja visokog obrazovanja

Ministri su se složili o važnosti povećanja privlačnosti evropskog visokog obrazovanja studentima iz Evrope i drugih djelova svijeta. Spremnost i komparabilnost evropskih stepena visokog obrazovanja u cijelom svijetu, trebala bi se povećati razvijanjem zajedničkog okvira kvalifikacija, kao i koherentnim osiguravanjem kvaliteta i mehanizmima za akreditaciju/serifikate, i povećanjem informativnih kampanja.

Ministri su naročito naglasili, da bi kvalitetno visoko obrazovanje i istraživanje trebalo biti važan determinator evropske međunarodne privlačnosti i kompetitivnosti. Ministri su se složili da bi više pažnje trebalo posvetiti beneficiji evropskog područja visokog obrazovanja, sa institucijama i programima sa različitim profilima. Oni pozivaju na povećanje saradnje između evropskih zemalja u smislu mogućih implikacija i perspektiva transnacionalnog obrazovanja.

Trajno praćenje

Ministri su se angažovali da nastave saradnju zasnovanu na ciljevima iz Bolonjske deklaracije, radeći na sličnostima i beneficiji iz različitosti među kulturama, jezicima i nacionalnim sistemima, predlažući sve mogućnosti međuvladinih saradnji i dijaloga sa evropskim univerzitetima i drugim institucijama visokog obrazovanja i studentskim organizacijama, kao i programima Zajednice.

Ministri su poželjeli dobrodošlicu novim članovima za uključivanje u Bolonjski proces, posle molbi ministara koji su zastupali zemlje za koje su programi Evropske Zajednice Socrates i Leonardo Da Vinci, ili Tempus-Cards otvoreni. Oni su prihvatili molbe iz Hrvatske, Kipra i Turske.

Ministri su odlučili da novi sastanak bude u drugoj polovini 2003. godine u Berlinu, u cilju izvještavanja o progresu i postavljanju pravaca i prioriteta za sljedeće etape procesa prema evropskom području visokog obrazovanja. Oni su potvrdili potrebu za strukturom za prateći rad, koji se sastoji od prateće grupe i pripreme grupe. Prateća grupa bi trebala biti sastavljena od predstavnika svih potpisnika, novih učesnika i Evropske Komisije i trebala bi biti predsjedavana od strane Evropske Unije. Priprema grupa trebala bi biti sastavljena od predstavnika zemalja domaćina prethodnih ministarskih sastanaka i sljedećeg ministarskog sastanka, dvije države članice Evropske Unije i dvije države koje nisu članice Evropske Unije; ova zadnja 4 predstavnika biće izabrani od strane prateće grupe. Evropska Unija i Evropska Komisija će takođe biti dio pripreme grupe. Pripremom grupom će predsjedavati predstavnik zemlje koja je domaćin sljedećeg ministarskog sastanka.

Evropska Asocijacija Univerziteta, Evropska Asocijacija institucija visokog obrazovanja (EURASHE), Nacionalne Unije studenata u Evropi i Savjet Evrope, bi trebali biti konsultovani u pratećem radu.

U cilju poboljšavanja procesa, ministri su ohrabрили prateću grupu da organizuje seminare u cilju ispitivanja sljedećih područja: saradnja u vezi akreditacije i osiguranja kvaliteta, prepoznavanje pitanja i korišćenje kredita u Bolonjskom procesu, razvijanje zajedničkih stepena, društvena dimenzija, sa specifičnom pažnjom na prepreke za mobilnost, i širenje Bolonjskog procesa, doživotno učenje i studentsko uključivanje.

Preveo: Goran Terzić
Prevod omogućio SEE ECN.